

คำสั่งกระทรวงคมนาคม

ที่ ๓๗/๕/๒๕๕๐

เรื่อง การสอบสวนอุบัติเหตุของอากาศยาน

โดยที่มาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. ๒๔๙๗ ให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัติดังกล่าว และมาตรา ๖๓ แห่งพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. ๒๔๙๗ ให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน เพื่อดำเนินการสอบสวนในเรื่องใด ๆ อันเกี่ยวกับอุบัติเหตุของอากาศยานในราชอาณาจักร และโดยที่ประเทศไทยเป็นภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการบินพลเรือนระหว่างประเทศ ซึ่งทำขึ้น ณ เมืองชิคาโก เมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๗ เพื่อให้การสอบสวนสอดคล้องกับมาตรฐานและคำแนะนำเกี่ยวกับการสอบสวนอุบัติเหตุและอุบัติเหตุการณ์ของอากาศยานตามภาคผนวก ๑๓ แห่งอนุสัญญาดังกล่าว รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมโดยคำแนะนำของคณะกรรมการการบินพลเรือนออกคำสั่งเกี่ยวกับการสอบสวนอุบัติเหตุของอากาศยาน เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่และคณะกรรมการสอบสวนปฏิบัติไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑. ให้ยกเลิก

(๑) คำสั่งเฉพาะที่ ๕๗/๒๔๙๘ เรื่อง การสอบสวนอุบัติเหตุของอากาศยาน สั่ง ณ วันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๔๙๘

(๒) บรรดาคำสั่งหรือบันทึกอื่น ๆ ในส่วนที่ขัดหรือแย้งกับคำสั่งนี้

ข้อ ๒. ในคำสั่งนี้

“อุบัติเหตุ” หมายความว่า เหตุที่เกิดขึ้นโดยไม่คาดคิด ซึ่งรวมถึงอุบัติเหตุตามอนุสัญญา อุบัติการณ์ตามอนุสัญญา และอุบัติเหตุรุนแรงตามอนุสัญญา

“อุบัติเหตุตามอนุสัญญา” หมายความว่า การใด ๆ ที่เกิดขึ้นอันเกี่ยวกับการปฏิบัติการของอากาศยานในระหว่างเวลาที่มีบุคคลใด ๆ เข้าไปในอากาศยานโดยมีเจตนาเพื่อเดินทางในเที่ยวบินนั้น จนถึงเวลาที่บุคคลดังกล่าวทั้งหมดได้ลงจากอากาศยาน ซึ่ง

(๑) มีบุคคลเสียชีวิตหรือได้รับบาดเจ็บสาหัส อันเป็นผลมาจาก

(ก) การอยู่ในอากาศยาน

(ข) สัมผัสโดยตรงกับส่วนใด ๆ ของอากาศยานนั้น รวมถึงส่วนต่าง ๆ ที่

หลุดออกจากอากาศยานนั้น หรือ

(ค) สัมผัสโดยตรงกับไอพ่น (Direct exposure to jet blast) ของอากาศยานนั้น

ยกเว้นเมื่อการเสียชีวิตหรือการบาดเจ็บนั้น เกิดจากเหตุธรรมชาติ การกระทำของตนเองหรือบุคคลอื่น หรือเมื่อการเสียชีวิตหรือการบาดเจ็บนั้นเกิดขึ้นจากการแอบโดยสารและหลบซ่อนอยู่ในบริเวณซึ่งโดยปกติผู้โดยสารและลูกเรือไม่สามารถใช้ได้

(๒) อากาศยานนั้นได้รับความเสียหาย หรือโครงสร้างของอากาศยานนั้นเสียหาย ซึ่ง

(ก) มีผลกระทบต่อความแข็งแรงของโครงสร้าง สมรรถนะหรือคุณลักษณะทางการบินของอากาศยานนั้น และ

(ข) หากประสงค์จะทำให้กลับสู่สภาพเดิม จำเป็นต้องทำการซ่อมแซมในสาระสำคัญ หรือเปลี่ยนชิ้นส่วนที่ได้รับผลกระทบ

ยกเว้นกรณีเครื่องยนต์ขัดข้อง หรือเครื่องยนต์เสียหายเมื่อความเสียหายนั้นจำกัดอยู่เพียงเครื่องยนต์ ฝาครอบเครื่องยนต์หรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ของเครื่องยนต์ หรือกรณีความเสียหายจำกัดอยู่เพียงใบพัด ปลายปีก เสืออากาศ ยาง ห้ามล้อ ฝาครอบเพื่อลดแรงต้านอากาศ หรือผิวอากาศยานบุหรือทะเล หรือ

(๓) อากาศยานนั้นสูญหายหรือไม่สามารถเข้าถึงได้อย่างแน่แท้ ทั้งนี้ ให้ถือว่าอากาศยานสูญหาย เมื่อการค้นหอยังเป็นทางการได้ยุติลงและไม่พบอากาศยานหรือซากของอากาศยาน

“อุบัติเหตุตามอนุสัญญา” หมายความว่า การใด ๆ นอกจากอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นอันเกี่ยวกับการปฏิบัติการของอากาศยาน ซึ่งมีผลกระทบหรืออาจมีผลกระทบต่อความปลอดภัยของการปฏิบัติการดังกล่าว

“อุบัติเหตุรุนแรงตามอนุสัญญา” หมายความว่า อุบัติการณ์ที่มีกรณีแวดล้อมบ่งชี้ว่าอุบัติเหตุเกือบจะเกิดขึ้น

“บาดเจ็บสาหัส” หมายความว่า การบาดเจ็บที่บุคคลได้รับจากอุบัติเหตุ ซึ่ง

(ก) ต้องได้รับการรักษาตัวในโรงพยาบาลมากกว่าสี่สิบแปดชั่วโมง โดยต้องเริ่มต้นรักษาตัวภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับบาดเจ็บ

(ข) ทำให้กระดูกแตกหรือหักโดยไม่ปรากฏบาดแผล ยกเว้นกระดูกนิ้วมือนิ้วเท้า หรือจมูกแตกหรือหัก

(ค) มีแผลถลอกหรือแผลฉีกขาดซึ่งทำให้เลือดออกมาก หรือเกิดความเสียหายต่อเส้นประสาท กล้ามเนื้อหรือเอ็น

(ง) อวัยวะภายในได้รับบาดเจ็บ

(จ) มีแผลไฟไหม้ขั้นที่สอง (ระดับไขมัน) หรือขั้นที่สาม (ระดับกล้ามเนื้อ) หรือแผลไฟไหม้ผิวหนังมากกว่าร้อยละห้า หรือ

(ฉ) สามารถตรวจพิสูจน์ได้ว่าติดเชื้ หรือโดนรังสีที่เป็นอันตราย

“คณะกรรมการสอบสวน” หมายความว่า คณะกรรมการสอบสวนอุบัติเหตุของอากาศยาน ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งตามความในมาตรา ๖๓ แห่งพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. ๒๔๙๗

“รัฐที่เกี่ยวข้อง” หมายความว่า รัฐต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการเกิดอุบัติเหตุของอากาศยาน ซึ่งเป็นรัฐผู้จดทะเบียน รัฐผู้ดำเนินการ รัฐผู้ออกแบบและรัฐผู้ผลิตอากาศยาน รวมถึงรัฐที่ได้ให้ข้อมูล สิ่งอำนวยความสะดวกหรือผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการเกิดอุบัติเหตุที่ประเทศไทยร้องขอ

“อนุสัญญา” หมายความว่า อนุสัญญาว่าด้วยการบินพลเรือนระหว่างประเทศ ซึ่งทำขึ้น ณ เมืองชิคาโก เมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๗

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. ๒๔๘๗ ในส่วนที่เกี่ยวกับอุบัติเหตุที่เกิดกับอากาศยาน

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมการขนส่งทางอากาศ

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม

ข้อ ๓. เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับแจ้งอุบัติเหตุตามมาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. ๒๔๘๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการเดินอากาศ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๐๒ แล้ว ให้เสนอต่ออธิบดีโดยพลันเพื่อให้พิจารณาวินิจฉัยในเบื้องต้นว่าอุบัติเหตุที่ได้รับแจ้งนั้นเป็นอุบัติเหตุตามอนุสัญญา อุบัติการณ์รุนแรงตามอนุสัญญา หรืออุบัติเหตุการณตามอนุสัญญา

เมื่ออธิบดีพิจารณาวินิจฉัยตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้

(๑) ส่งเรื่องพร้อมคำวินิจฉัยดังกล่าวให้คณะกรรมการสอบสวนที่มีอำนาจสอบสวนโดยไม่ชักช้า

(๒) แจ้งข่าวการเกิดอุบัติเหตุ (Notification) ตามรูปแบบและวิธีดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในภาคผนวก ๑๓ แห่งอนุสัญญาโดยไม่ชักช้า

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่งได้รับรายงานอุบัติเหตุ ให้ส่งรายงานให้คณะกรรมการสอบสวนที่มีอำนาจสอบสวนโดยพลัน

ข้อ ๔. การสอบสวนอุบัติเหตุหรืออุบัติเหตุการณตามคำสั่งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันอุบัติเหตุและอุบัติเหตุการณเท่านั้น ไม่มีวัตถุประสงค์ในการตำหนิบุคคลหรือกำหนดให้บุคคลใดรับผิดชอบไม่ว่าทางใด ๆ

ข้อ ๕. เมื่อคณะกรรมการสอบสวนได้รับเรื่องตามข้อ ๓. แล้ว ให้ปฏิบัติดังต่อไปนี้

(๑) จัดส่งรายงานเบื้องต้นของการเกิดอุบัติเหตุของอากาศยาน (Preliminary Report) รวมทั้งรายงานข้อมูลอุบัติเหตุตามอนุสัญญาหรืออุบัติเหตุการณตามอนุสัญญา (Accident/ Incident Data Report) ตามรูปแบบและวิธีดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในภาคผนวก ๑๓ แห่งอนุสัญญาให้แก่อธิบดี เพื่ออธิบดีจัดส่งให้แก่รัฐที่เกี่ยวข้องและองค์การการบินพลเรือนระหว่างประเทศ

(๒) ดำเนินการสอบสวนอุบัติเหตุ ให้สอดคล้องกับรูปแบบและวิธีดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในภาคผนวก ๑๓ แห่งอนุสัญญา

ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการสอบสวนมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือทำการสอบสวนเรื่องใด ๆ อันอยู่ในขอบเขตแห่งอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสอบสวน

ข้อ ๖. ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวน เห็นสมควรมอบการสอบสวนอุบัติเหตุของอากาศยานให้แก่รัฐที่เกี่ยวข้องทำการสอบสวนไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนให้เสนอรัฐมนตรีพิจารณา ในกรณีที่รัฐมนตรีมีคำสั่งให้มอบการสอบสวนอุบัติเหตุให้รัฐที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ให้อธิบดีแจ้งให้รัฐที่เกี่ยวข้องนั้นทราบ แต่ถ้ารัฐมนตรีมีคำสั่งไม่มอบการสอบสวนอุบัติเหตุให้รัฐที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ให้คณะกรรมการสอบสวนทำการสอบสวนต่อไป

ข้อ ๗. โดยปกติให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการสอบสวนให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่เกิดอุบัติเหตุ ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนไม่สามารถดำเนินการสอบสวนให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่เกิดอุบัติเหตุ ให้คณะกรรมการสอบสวนรายงานความคืบหน้าในการสอบสวนให้รัฐมนตรีทราบทุกหกเดือนจนกว่าการสอบสวนนั้นจะแล้วเสร็จ

ข้อ ๘. เมื่อคณะกรรมการสอบสวนทำการสอบสวนเสร็จแล้ว ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) รายงานผลการสอบสวนต่อรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาสั่งเปิดเผยผลการสอบสวนทั้งนี้ ในกรณีที่เป็นอุบัติเหตุตามอนุสัญญาหรืออุบัติเหตุการณ์รุนแรงตามอนุสัญญา ให้จัดทำรายงานการสอบสวนฉบับสุดท้าย (Final Report) ตามรูปแบบและวิธีดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในภาคผนวก ๑๓ แห่งอนุสัญญา

(๒) เสนอแนะมาตรการเกี่ยวกับความปลอดภัยในการเดินอากาศ เพื่อป้องกันมิให้เกิดเหตุการณ์ทำนองเดียวกันขึ้นอีกต่อรัฐมนตรี

ข้อ ๙. เมื่อรัฐมนตรีมีคำสั่งให้เปิดเผยผลการสอบสวนตามข้อ ๘ (๑) ในกรณีที่เป็นอุบัติเหตุตามอนุสัญญาหรืออุบัติเหตุการณ์รุนแรงตามอนุสัญญา ให้อธิบดีส่งรายงานการสอบสวนฉบับสุดท้าย (Final Report) นั้นไปยังรัฐที่เกี่ยวข้องและองค์การการบินพลเรือนระหว่างประเทศ

ข้อ ๑๐. หลังจากคณะกรรมการสอบสวนดำเนินการสอบสวนเสร็จแล้ว หากปรากฏว่ามีหลักฐานที่มีความสำคัญซึ่งอาจทำให้ผลการสอบสวนเปลี่ยนแปลงไป รัฐมนตรีอาจสั่งให้คณะกรรมการสอบสวนชุดเดิมหรือชุดใหม่ พิจารณาสอบสวนในเรื่องนั้นใหม่ได้

ข้อ ๑๑. เมื่อมีอุบัติเหตุเกิดขึ้นกับอากาศยานไทยนอกราชอาณาจักร ให้อธิบดีเสนอรัฐมนตรีแต่งตั้งผู้แทนและที่ปรึกษา รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญ เพื่อเข้าร่วมในการสอบสวนอุบัติเหตุกับรัฐที่ดำเนินการสอบสวน และให้อธิบดีแจ้งให้รัฐที่ดำเนินการสอบสวนทราบถึงการแต่งตั้งนั้น

ในกรณีที่ไม้อาจทราบโดยแน่ชัดว่าอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับอากาศยานไทยนอก
ราชอาณาจักรนั้นเกิดขึ้นในอาณาเขตของประเทศใด หรือเกิดขึ้นในทะเลหลวงหรือในดินแดนที่ไม่ใช่
อาณาเขตของประเทศใด ให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการสอบสวน ทั้งนี้ หากทราบแน่ชัดใน
ภายหลังว่าอุบัติเหตุได้เกิดขึ้นในอาณาเขตของประเทศใด ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับ

ให้ผู้แทนซึ่งได้รับการแต่งตั้งตามวรรคหนึ่ง รายงานผลความคืบหน้าในการสอบสวน
ให้รัฐมนตรีทราบทุกระยะ และเมื่อการสอบสวนเสร็จลงแล้ว ให้ทำรายงานเสนอต่อรัฐมนตรีภายใน
สิบห้าวันนับแต่วันที่การสอบสวนนั้นสิ้นสุดลง

ข้อ ๑๒. เมื่อมีอุบัติเหตุเกิดขึ้นกับอากาศยานต่างประเทศในราชอาณาจักร รัฐที่
เกี่ยวข้องอาจแต่งตั้งผู้แทนและที่ปรึกษาเข้าร่วมการสอบสวนได้

ในกรณีที่รัฐที่เกี่ยวข้องตามวรรคหนึ่ง ไม่ได้แต่งตั้งผู้แทนและที่ปรึกษาเข้าร่วม
สอบสวน หรือคณะกรรมการสอบสวนเห็นว่าควรร้องขอให้ผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมการสอบสวน
คณะกรรมการอาจเสนอให้รัฐมนตรีร้องขอต่อรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ส่งผู้แทนและที่ปรึกษา หรือ
ผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมสอบสวนก็ได้

ในกรณีที่รัฐมนตรีเห็นสมควรตามที่คณะกรรมการเสนอตามวรรคสอง ให้อธิบดีร้อง
ขอไปยังรัฐที่เกี่ยวข้อง

ข้อ ๑๓. เมื่อมีอุบัติเหตุเกิดขึ้นกับอากาศยานต่างประเทศนอกราชอาณาจักร และมี
คนไทยเสียชีวิตหรือได้รับบาดเจ็บสาหัส ให้อธิบดีเสนอรัฐมนตรีแต่งตั้งผู้แทนและที่ปรึกษา รวมทั้ง
ผู้เชี่ยวชาญเพื่อเข้าร่วมการสอบสวน โดยให้นำความใน ข้อ ๑๑. มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๑๔. ในกรณีที่รัฐที่เกี่ยวข้องร้องขอให้ประเทศไทยแต่งตั้งผู้แทนและที่ปรึกษา
หรือผู้เชี่ยวชาญเพื่อเข้าร่วมการสอบสวนซึ่งเป็นกรณีที่อาจเข้าร่วมในการสอบสวนอุบัติเหตุของ
อากาศยานได้ ให้นำความใน ข้อ ๑๑. มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๑๕. บรรดาการสอบสวนอุบัติเหตุที่มีอยู่ระหว่างดำเนินการตามคำสั่งเฉพาะที่
๕๙/๒๔๙๘ เรื่อง การสอบสวนอุบัติเหตุของอากาศยาน สั่ง ณ วันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๙๘ ให้
ดำเนินการต่อไปจนกว่าจะปฏิบัติตามคำสั่งนี้ได้

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๐

พลเรือเอก ธีระ ห้าวเจริญ)

(ธีระ ห้าวเจริญ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม